

पाटन स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान
सेवा आयोग

प्रशासन सेवा, लेखा समूह, तह ६, बरिष्ठ लेखा सहायक पदको आन्तरिक खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको
पाठ्यक्रम

एवं परीक्षा योजना

१. प्रथम चरण : – लिखित परीक्षा						पूर्णाङ्क :- २००	
पत्र	विषय/खण्ड	पूर्णाङ्क	उतीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली		प्रश्नसंख्या X अङ्क	समय
प्रथम	General Knowledge, Aptitude Test, Administration & Governance	१००	४०	वस्तुगत	बहुवैकल्पिक प्रश्न	५० प्रश्न x १ अङ्क	२ घण्टा ३० मिनेट
				विषयगत	छोटो उत्तर लामो उत्तर	४ प्रश्न X ५ अङ्क ३ प्रश्न X १० अङ्क	
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी	१००	४०	विषयगत	छोटो उत्तर लामो उत्तर	६ प्रश्न X ५ अङ्क ४ प्रश्न X १० अङ्क	३ घण्टा
					समस्या समाधान	२ प्रश्न x १५ अङ्क	
२. द्वितीय चरण : – अन्तर्वार्ता							
विषय	पूर्णाङ्क	उतीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली				समय
अन्तर्वार्ता	३०	-	मौखिक				

द्रष्टव्य :

- यो परीक्षा योजनालाई प्रथम चरण (लिखित परीक्षा) र द्वितीय चरण (अन्तर्वार्ता) गरी दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ ।
- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ ।
- प्रथम र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ ।
- लिखित परीक्षामा यथासम्भव पाठ्यक्रमका सबै एकाईबाट प्रश्नहरू सोधिनेछ ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नहरूको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन ।
- विषयगत प्रश्नमा प्रत्येक पत्र/विषयका प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् । परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नहरूको उत्तर सोही खण्डका उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ ।
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।
- पाठ्यक्रम लागू मिति :-

पाटन स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान
सेवा आयोग

प्रशासन सेवा, लेखा समूह, तह ६, बरिष्ठ लेखा सहायक पदको आन्तरिक खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको
पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र :-

General Knowledge, Aptitude Test, Administration and Governance

खण्ड (A): 25 Marks

1. **General Knowledge (सामान्य ज्ञान)** (२५ प्रश्न x १ अङ्क = २५)
- 1.1 नेपालको भौगोलिक, ऐतिहासिक, सामाजिक, आर्थिक र सांस्कृतिक अवस्था सम्बन्धी जानकारी
  - 1.2 विश्वको भौतिक, सामाजिक र आर्थिक भूगोल तथा विश्वका प्रमुख ऐतिहासिक घटनाहरू सम्बन्धी सामान्य जानकारी
  - 1.3 नेपालको प्राचीन इतिहास (लिच्छविकाल र मल्लकाल) र आधुनिक इतिहास (नेपालको एकीकरण देखि हालसम्म) को राजनीतिक घटनाक्रम, सामाजिक आर्थिक अवस्था
  - 1.4 नेपालमा प्रचलित प्रमुख धर्म, जातजाति, भाषाभाषी, संस्कृति, कला र साहित्य
  - 1.5 नेपालको आर्थिक अवस्था: विकासका पूर्वाधारहरू (कृषि, उद्योग, व्यापार, पर्यटन, यातायात, संचार, शिक्षा, स्वास्थ्य, विद्युत), विकास योजना, स्रोत/साधनहरूको परिचालन, वृद्धि, विकास तथा रोजगार सम्बन्धी सवाल/विषयहरू
  - 1.6 नेपालको वर्तमान संविधान सम्बन्धी जानकारी
  - 1.7 संयुक्त राष्ट्रसंघ र क्षेत्रीय संगठन (सार्क, विमस्टेक, आसियान, युरोपियन संघ)
  - 1.8 दिगो विकास, वातावरण, प्रदुषण, जनसंख्या, शहरीकरण, बँसाईसराई, जलवायु परिवर्तन, जैविक विविधता, दुर्लभ पशुपन्छी र वनस्पतिहरू
  - 1.9 विज्ञानका महत्वपूर्ण उपलब्धिहरू सम्बन्धी जानकारी
  - 1.10 राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय महत्वका समसामयिक घटनाहरू : राजनैतिक, आर्थिक, वैज्ञानिक, खेलकूद, सूचना प्रविधि, पुरस्कार
  - 1.11 पाटन स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान सम्बन्धी जानकारी
  - 1.12 दिगो विकास लक्ष्य सम्बन्धी सामान्य जानकारी

खण्ड (B): 20 Marks

1. **Aptitude Test** 20 × 1 = 20 Marks
- 1.1 **Verbal aptitude** such as comprehension, vocabulary, series, analogy, classification, coding-decoding, insert the missing character, common property, matrices, direction and distance sense test, ranking order, assertion and reason, induction, deduction, courses of action, common sense test and logical reasoning
6 × 1 = 6 Marks
  - 1.2 **Non-verbal aptitude** such as series, analogy, classification, Venn diagrams, matrices, analytical reasoning, construction of squares and triangles, and figure formation and analysis, dot situation, water images, mirror images, embedded figures
6 × 1 = 6 Marks
  - 1.3 **Quantitative aptitude** such as series, analogy, classification, coding, insert the missing character, common property, arithmetical reasoning, percentage, fraction, decimal, ratio, average, loss, profit, date/calendar, time and work, data interpretation (charts, graphs, tables), data checking, data sufficiency
8 × 1 = 8 Marks

पाटन स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान
सेवा आयोग

खण्ड (C): 55 Marks

१. राज्य र कानून

- १.१ नेपालमा संवैधानिक विकास र नेपालको वर्तमान संविधान
- १.२ लोकतन्त्र, समावेशीकरण, कानुनी राज्य र मानव अधिकार
- १.३ सूचनाको हक, पारदर्शिता र सार्वजनिक निकायको उत्तरदायित्व
- १.४ राष्ट्रिय सुरक्षा व्यवस्थापन : अवधारणा, क्षेत्र र नेपालमा राष्ट्रिय सुरक्षाका विद्यमान प्रावधानहरू
- १.५ बहुस्तरीय शासन र नेपाल : अनौपचारिक शासन, नागरिक समाजको शासन, स्थानीय शासन, सहकारीतामूलक शासन, व्यावसायिक शासन र संयुक्त राष्ट्रसंघ

२. सार्वजनिक प्रशासन

- २.१ सार्वजनिक प्रशासनको परिचय, उद्देश्य, कार्यक्षेत्र र चूनौतीहरू
- २.२ प्रशासनिक विधिहरू (कार्य विश्लेषण, कार्य विवरण, कार्य मूल्याङ्कन, कार्य विस्तृतिकरण, कार्य ढाँचा, संगठन तथा व्यवस्थापन पद्धति)
- २.३ सार्वजनिक प्रशासनको संचालन विधिहरू
  - २.१.१ समन्वय : अर्थ, महत्व र समन्वयका तरिकाहरू
  - २.१.२ अधिकार प्रत्यायोजन र अधिकार निक्षेपण
  - २.१.३ सुपरिवेक्षण, अनुगमन तथा मूल्यांकन
- २.४ सार्वजनिक नीति तर्जुमा, कार्यान्वयन र मूल्यांकन प्रशासनको भूमिका
- २.५ सार्वजनिक प्रशासनमा निर्णय लिने प्रक्रिया
- २.६ कर्मचारी प्रशासनका विविध पक्षहरू: नियुक्ति, बढुवा, तलब सुविधा, सुपरिवेक्षण, बृत्ति विकास, कार्यक्षमता मूल्यांकन र अवकाश
- २.७ सार्वजनिक प्रशासनमा जनशक्तिको स्थान, उत्प्रेरणा, गुनासो समाधान, नेतृत्व शैली, व्यवसायिक स्वास्थ्य तथा सुरक्षा, व्यवसायिकता, नैतिकता, आचरण र अनुशासन, पुरस्कार र दण्ड/सजाय सम्बन्धी व्यवस्था
- २.८ संगठनको परिचय, स्वरूप तथा संगठन गठनका आधारहरू
- २.९ संगठनका सिद्धान्तहरू (आदेशको एकात्मकता, नियन्त्रणको सिमा, पदशोपान) र नेपालको सार्वजनिक क्षेत्रमा त्यसको प्रयोग
- २.१० संगठनका केही प्रमुख पक्षहरू: संगठनात्मक व्यवहार, समूह गतिशिलता र समूहगत कार्य

यस पत्र/विषयको पाठ्यक्रमबाट यथासम्भव निम्नानुसार प्रश्नहरू सोधिनेछ ।

खण्ड	अङ्कभार	प्रश्न संख्या	
		वस्तुगत	विषयगत
A	25	२५ प्रश्न X १ अङ्क = २५	-
B	20	२० प्रश्न X १ अङ्क = २०	-
C	55	५ प्रश्न X १ अङ्क = ५	४ प्रश्न X ५ अङ्क = २० ३ प्रश्न X १० अङ्क = ३०

पाटन स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान
सेवा आयोग

प्रशासन सेवा, लेखा समूह, लेखा अधिकृत तह ७ पदको खुल्ला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

द्वितीय पत्र : - सेवा सम्बन्धी

खण्ड (A): 60 Marks

१. **लेखा र लेखा प्रणाली**

- १.१ लेखाको अवधारणा, आधारभूत तत्व, उद्देश्य र महत्व
- १.२ अन्तर्राष्ट्रिय लेखा प्रणाली र लेखा प्रणालीको सर्वमान्य सिद्धान्त
- १.३ वित्तिय एवं व्यवस्थापकिय लेखाको महत्व र उपादेयता
- १.४ सरकारी लेखा प्रणालीको सिद्धान्तहरू र नेपालमा यसको प्रयोग
- १.५ नेपाल सरकारको वर्तमान लेखा प्रणाली
- १.६ नेपाल सरकारको खाता सूची र राजस्व वर्गिकरण एवं व्याख्या
- १.७ नेपाल सरकारको कोष व्यवस्था, कोष लेखाङ्कन (Fund Accounting) र रकमान्तर
- १.८ लेखामा आयको पहिचान तथा मापन र बैंक हिसाव समायोजन विवरण
- १.९ लेखामा त्रुटी पहिचान तरिकाहरू
- १.१० वित्तीय विश्लेषणका तरिकाहरू
- १.११ नेपाल लेखा मापदण्ड (Nepal Accounting Standard)

२. **लेखापरिक्षण**

- २.१ लेखापरिक्षणको अवधारण तथा आधारभूत सिद्धान्त, प्रकार, महत्व एवं उपादेयता
- २.२ आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली, आन्तरिक लेखा परिक्षण तथा अन्तिम लेखा परिक्षण
- २.३ व्यवस्थापन परीक्षण र कार्यमूलक लेखा परिक्षण
- २.४ लेखापरीक्षकहरूको अधिकार, दायित्व तथा विश्वसनीयता
- २.५ नेपाल लेखापरिक्षण मापदण्ड
- २.६ आर्थिक अनुशासन र वित्तीय व्यवस्थापन र लेखापरिक्षण
- २.७ सार्वजनिक जवाफदेहीको अवधारणा र त्यसको प्रयोग
- २.८ महालेखा परीक्षकको काम कर्तव्य र अधिकार
- २.९ बेरुजु र बेरुजु फल्लयौट सम्बन्धी व्यवस्था
- २.१० नेपाल चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट्स ऐन

खण्ड (B): 40 Marks

३. **आर्थिक प्रशासन र अनुसन्धान विधि**

- ३.१ आर्थिक प्रशासनको अर्थ, क्षेत्र, प्रमुख कार्यहरू र महत्व
- ३.२ आर्थिक प्रशासनसंग संलग्न निकाय : (नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालय, महालेखा नियन्त्रक कार्यालय, कोष तथा लेखा नियन्त्रण कार्यालय, केन्द्रिय तथा कार्य संचालन स्तरका कार्यालयहरू)
- ३.३ बजेटका सिद्धान्त, महत्व, नेपालको सरकारी बजेट प्रणालीको विकास, बजेट तर्जुमाको वर्तमान व्यवस्था, कार्यान्वयन, मूल्याङ्कन प्रक्रिया र बजेट चक्र
- ३.४ आर्थिक विकासमा सार्वजनिक, निजी र सहकारी क्षेत्रको भूमिका
- ३.५ नेपालमा सार्वजनिक संस्थाको वित्तिय प्रणाली, अवस्था, समस्या र चूनौतीहरू
- ३.६ सार्वजनिक कोषको सदुपयोग, सदाचार र नैतिकता

**पाटन स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान
सेवा आयोग**

- ३.७ नेपालको आर्थिक वित्तीय तथा संगठित क्षेत्र सम्बन्धी विषयहरूमा गरिने अनुसन्धान र अध्ययन विधि (Research Methodology), तथ्यांकको प्रकृति एवं स्रोतहरू, तथ्यांक संकलन, तालिकीकरण, प्रशोधन र विश्लेषण तरिकाहरू
- ३.८ Measures of Central Tendency, Measures of Dispersion, Correlation and Regression Analysis को ज्ञान
- ३.९ प्रस्ताव तथा प्रतिवेदन लेखन र प्रस्तुतीकरण

४. ऐन, नियम र नीतिहरू

- ४.१ पाटन स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान ऐन, २०६४
- ४.२ पाटन स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठानको कर्मचारी सेवाका शर्त र सुविधा सम्बन्धी नियमावली, २०६७
- ४.३ पाटन स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान आर्थिक प्रशासन नियमावली, २०६७
- ४.४ पाटन अस्पताल संचालन विनियमावली, २०६७
- ४.५ नेपाल स्वास्थ्य सेवा ऐन, २०५३ र स्वास्थ्य सेवा नियमावली, २०५५
- ४.६ नेपाल मेडिकल काउन्सिल ऐन, २०२० र नियमावली
- ४.७ नेपाल नर्सिङ परिषद् ऐन, २०५२
- ४.८ नेपाल स्वास्थ्य व्यवसायी परिषद् ऐन, २०५३
- ४.९ सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ तथा सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४
- ४.१० आर्थिक कार्यविधि ऐन, २०५५, तथा आर्थिक कार्याविधि नियमावली, २०६४
- ४.११ भ्रमण खर्च नियमावली, २०६८
- ४.१२ लेखा परिक्षण ऐन, २०४८
- ४.१३ चालु आवधिक योजनामा स्वास्थ्य नीति सम्बन्धी जानकारी
- ४.१४ नेपाल सरकारको स्वास्थ्य योजना तथा रणनीति
- ४.१५ पाटन स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठानको सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू

यस पत्र/विषयको पाठ्यक्रमबाट यथासम्भव निम्नानुसार प्रश्नहरू सोधिनेछ ।

खण्ड	अङ्कभार	विषयगत		
		छोटो प्रश्न संख्या	लामो प्रश्न संख्या	समस्या समाधान
A	६०	३ प्रश्न X ५ अङ्क = १५	३ प्रश्न X १० अङ्क = ३०	१ प्रश्न X १५ अङ्क = १५
B	४०	३ प्रश्न X ५ अङ्क = १५	१ प्रश्न X १० अङ्क = १०	१ प्रश्न X १५ अङ्क = १५
जम्मा		६ प्रश्न X ५ अङ्क = ३०	४ प्रश्न X १० अङ्क = ४०	२ प्रश्न X १५ अङ्क = ३०